Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 7 maja 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Notariusze podejmujący czynności w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie dokumentu autentycznego – Postępowanie niesporne – Zasada niedyskryminacji – Artykuł 18 TFUE – Prawo do rzetelnego procesu sądowego – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

W sprawach połączonych C-267/19 i C-323/19

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Trgovački sud u Zagrebu (sąd gospodarczy w Zagrzebiu, Chorwacja) postanowieniami z dnia 20 marca 2019 r. (C-267/19) i z dnia 8 kwietnia 2019 r. (C-323/19), które wpłynęły do Trybunału, odpowiednio, w dniach 28 marca i 18 kwietnia 2019 r., w postępowaniach:

Parking d.o.o.

przeciwko

Sawal d.o.o. (C-267/19)

oraz

Interplastics s. r. o.

przeciwko

Letifico d.o.o. (C-323/19)

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: M. Safjan, prezes izby, C. Toader (sprawozdawczyni) i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu PARKING d.o.o. – M. Kuzmanović, odvjetnik,

* Język postępowania: chorwacki.

– w imieniu Interplastics s. r. o. – M. Praljak, odvjetnik,

– w imieniu rządu chorwackiego – G. Vidović Mesarek, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej – M. Wilderspin i M. Mataija, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu spraw bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC"), art. 18 TFUE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1), a także wyroków z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) i Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193).

2 Wnioski te zostały złożone w ramach dwóch sporów pomiędzy, po pierwsze, spółkami Parking d.o.o. a Sawal d.o.o., a po drugie, spółkami Interplastics s. r. o. a Letico d.o.o., mających za przedmiot wnioski o wszczęcie egzekucji w celu odzyskania niezapłaconych należności.

Ramy prawne

EKPC

3 Artykuł 6 EKPC, zatytułowany „Prawo do rzetelnego procesu sądowego", stanowi w ust. 1:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej […]".

Prawo Unii

Rozporządzenie (WE) nr 805/2004

4 Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz.U. 2004, L 143, s. 15 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 7, s. 38) przewiduje:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych dotyczących roszczeń bezspornych.

Roszczenie uznaje się za bezsporne, jeżeli:

a) dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego poprzez uznanie lub w drodze ugody [wyraźnie uznał je – poprzez zaakceptowanie lub w drodze ugody] zatwierdzonej przez sąd lub zawartej przed sądem w toku postępowania; lub

b) dłużnik nigdy nie wniósł przeciwko niemu sprzeciwu, zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi wynikającymi z prawa państwa członkowskiego wydania, w toku postępowania sądowego; lub

c) dłużnik nie stawił się ani nie był reprezentowany na rozprawie sądowej dotyczącej tego roszczenia po początkowym zakwestionowaniu roszczenia w toku postępowania sądowego, pod warunkiem że takie zachowanie traktuje się jako milczące uznanie roszczenia lub uznanie faktów przedstawianych przez wierzyciela na mocy prawa państwa członkowskiego wydania; lub

d) dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego [uznał je] w dokumencie urzędowym".

Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012

5 Zgodnie z motywami 4 i 10 rozporządzenia nr 1215/2012:

„(4) Różnice pomiędzy przepisami poszczególnych państw o jurysdykcji i uznawaniu orzeczeń utrudniają należyte funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Dlatego nieodzowne jest wydanie przepisów celem ujednolicenia przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych, aby zapewnić szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń wydanych w jednym z państw członkowskich.

[…]

(10) Przedmiotowy zakres zastosowania niniejszego rozporządzenia powinien rozciągać się, pominąwszy kilka dokładnie określonych dziedzin prawa, na zasadniczą część prawa cywilnego i handlowego […]".

6 Zgodnie z brzmieniem art. 1 ust. 1 tego rozporządzenia:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych, administracyjnych ani spraw dotyczących odpowiedzialności państwa za działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej (acta iure imperii)".

7 Zgodnie z art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 „orzeczenie" oznacza każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego – niezależnie od tego, jak zostanie określone – w tym wyrok, postanowienie, nakaz, nakaz egzekucyjny oraz postanowienie w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydane przez urzędnika sądowego".

8 Artykuł 3 tego rozporządzenia przewiduje:

„Do celów niniejszego rozporządzenia termin »sąd« obejmuje niżej wymienione organy w zakresie, w jakim są one właściwe w sprawach wchodzących w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia:

a) na Węgrzech – w postępowaniach uproszczonych dotyczących nakazu zapłaty (fizetési meghagyásos eljárás) – notariusz (közjegyző);

b) w Szwecji – w postępowaniach uproszczonych dotyczących nakazu zapłaty (betalningsföreläggande) i pomocy (handräckning) – służba komornicza (Kronofogdemyndigheten)".

Prawo chorwackie

Ustawa o egzekucji

9 Artykuł 1 Ovršni zakon (ustawy o egzekucji, *Narodne novine*, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17) przyznaje notariuszom kompetencje do prowadzenia egzekucji wierzytelności na podstawie „dokumentu autentycznego", poprzez wydawanie nakazów egzekucyjnych mających status tytułów wykonawczych, bez wyraźnej zgody ze strony dłużnika poddanego egzekucji.

10 Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy o egzekucji dłużnik może wnieść sprzeciw wobec nakazów egzekucyjnych wydanych na podstawie dokumentu autentycznego w terminie 8 dni, a w przypadku sporów dotyczących weksli i czeków – w terminie 3 dni, chyba że kwestionuje on wyłącznie postanowienie w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania.

11 Artykuł 58 ust. 3 wspomnianej ustawy stanowi:

„W przypadku gdy nakaz egzekucyjny jest zaskarżany w całości lub tylko w części nakazującej dłużnikowi zaspokojenie wierzytelności, sąd, do którego wniesiono sprzeciw, uchyla nakaz egzekucyjny w części nakazującej egzekucję i uchyla podjęte środki, przy czym postępowanie toczy się następnie zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie w przypadku wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, a jeżeli sąd nie jest właściwy miejscowo, przekazuje sprawę sądowi właściwemu w sprawie".

Kodeks postępowania cywilnego

12 Artykuł 446 Zakon o parničnom postupku (kodeks postępowania cywilnego, *Narodne novine*, br. 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 70/19), regulujący nakaz zapłaty, ma następujące brzmienie:

„Jeżeli żądanie pozwu dotyczy wymagalnej wierzytelności pieniężnej, a wierzytelność ta została ustalona w dokumencie autentycznym załączonym do oryginału pozwu lub uwierzytelnionego odpisu pozwu, sąd nakazuje stronie pozwanej spełnienia świadczenia [nakaz zapłaty].

W pozwie o wydanie nakazu zapłaty strona powodowa powinna wskazać powody, które skłoniły ją do zwrócenia się o jego wydanie, a nie o wydanie nakazu egzekucyjnego na podstawie dokumentu autentycznego. Jeżeli sąd uzna, że względy, na które powołuje się strona powodowa, nie uzasadniają jej interesu w wydaniu nakazu zapłaty, odrzuca on pozew jako niedopuszczalny.

Uznaje się, że strona powodowa ma interes w wydaniu nakazu zapłaty, jeżeli pozwany ma siedzibę za granicą lub gdy uprzednio zakwestionował roszczenie powołane w dokumencie autentycznym.

Sąd wydaje nakaz zapłaty, jeżeli strona powodowa wprawdzie nie wystąpiła z wnioskiem o wydanie takiego nakazu w pozwie, ale spełnia wszystkie przesłanki wydania nakazu zapłaty".

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-267/19

13 W dniu 25 kwietnia 2016 r. Parking, spółka z siedzibą w Chorwacji, wszczęła przed notariuszem wykonującym zawód w Chorwacji postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce prawa słoweńskiego Sawal. Podstawę dla wszczęcia owego postępowania stanowił „dokument autentyczny", a mianowicie wyciąg z uwierzytelnionych ksiąg rachunkowych zaświadczający istnienie wierzytelności.

14 W dniu 23 maja 2016 r. notariusz wydał nakaz egzekucyjny, w którym nakazał Sawal zapłatę w terminie 8 dni dochodzonej wierzytelności w kwocie 100 kun chorwackich (HRK) (około 15 EUR), powiększonej o ustawowe odsetki za zwłokę i koszty tego postępowania w kwocie 1741,25 HRK (około 260 EUR). Wniosek o wszczęcie egzekucji i nakaz egzekucyjny zostały doręczone Sawal w dniu 9 lutego 2017 r.

15 Sawal wniosła sprzeciw od tego nakazu w wyznaczonym terminie do Trgovački sud u Zagrebu (sądu gospodarczego w Zagrzebiu, Chorwacja).

16 Zdaniem sądu odsyłającego z wyroków z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) i Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) wynika, że notariusze wykonujący w Chorwacji kompetencje powierzone im przez prawo krajowe w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie „dokumentów autentycznych" nie są objęci zakresem znaczeniowym pojęcia „sądu" w rozumieniu rozporządzeń nr 805/2004 i nr 1215/2012.

17 Sąd ów zauważa, że postępowanie poprzedzające wydanie nakazu egzekucyjnego nie jest postępowaniem kontradyktoryjnym, a zgodnie z przywołanym orzecznictwem nakaz ten nie jest wydany przez sąd, lecz przez notariusza. Uważa on w związku z tym, że nie można kontynuować postępowania w sprawie sprzeciwu wniesionego do niego od nakazu egzekucyjnego, ponieważ nakaz ten został wydany przez oczywiście niewłaściwy organ w ramach postępowania egzekucyjnego naruszającego podstawowe zasady prawa Unii.

18 Sąd ów stwierdza, po pierwsze, że w następstwie przywołanych wyroków osoby fizyczne i prawne zamieszkałe względnie mające siedzibę w Chorwacji znajdują się w sytuacji mniej korzystnej aniżeli osoby fizyczne i prawne z innych państw członkowskich w zakresie, w jakim nakazy egzekucyjne wydawane przez notariuszy w Chorwacji nie są uznawane w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej ani jako europejski tytuł egzekucyjny w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, ani jako orzeczenie sądowe w rozumieniu rozporządzenia nr 1215/2012. Tego rodzaju odmienne traktowanie osób fizycznych i prawnych zamieszkałych względnie mających siedzibę w Chorwacji względem osób fizycznych i prawnych z innych państw członkowskich stanowi w opinii sądu odsyłającego dyskryminację zakazaną na mocy art. 18 TFUE.

19 Po drugie, sąd odsyłający zauważa, że niesporny charakter postępowania egzekucyjnego toczonego na podstawie dokumentu autentycznego przed notariuszem może również stanowić naruszenie prawa do skutecznego środka prawnego, ustanowionego w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą").

20 Sąd ów stwierdza ponadto występowanie w Chorwacji rozbieżnej praktyki sądowej w przedmiocie kompetencji przyznanych notariuszom w ramach postępowania egzekucyjnego toczonego na podstawie „dokumentu autentycznego", zależnie od tego, czy dłużnikami są osoby fizyczne lub prawne mające miejsce zamieszkania względnie siedzibę w Chorwacji, czy też w innym państwie członkowskim.

21 W tych okolicznościach Trgovački sud u Zagrebu (sąd gospodarczy w Zagrzebiu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1. Czy przepis krajowy [taki jak] art. 1 Ovršni zakon [ustawy o egzekucji], uprawniający notariuszy do przeprowadzania egzekucji wierzytelności na podstawie dokumentu autentycznego poprzez wydanie nakazu egzekucyjnego, jako tytułu wykonawczego, bez wyraźnej zgody dłużnika poddanego egzekucji – osoby prawnej z siedzibą w [Chorwacji], jest zgodny z art. 6 ust. 1 EKPC i z art. 18 TFUE, biorąc pod uwagę przytoczone wyroki [z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199)] i [z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)]?

2. Czy wykładnia przedstawiona w wyrokach […] [z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199)] i [z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)] może mieć zastosowanie do zawisłego przed sądem odsyłającym postępowania […], to znaczy czy należy rozporządzenie nr 1215/2012 interpretować w taki sposób, że notariusze wykonujący w Chorwacji kompetencje powierzone im przez prawo krajowe w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie „dokumentów autentycznych", w których dłużnikami poddanymi egzekucji są osoby prawne z siedzibą w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, nie są objęci zakresem znaczeniowym pojęcia »sądu« w rozumieniu rzeczonego rozporządzenia?".

Sprawa C-323/19

22 W dniu 4 lutego 2019 r. spółka Interplastics, z siedzibą w Słowacji, wszczęła przed notariuszem wykonującym zawód w Chorwacji postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce prawa chorwackiego, Letifico, na podstawie „dokumentu autentycznego", a mianowicie zestawienia faktur wystawionych w dniu 11 grudnia 2018 r., zaświadczających istnienie wierzytelności Interplastics wobec Letifico w kwocie 17 700 EUR, wyrażonej w kunach, powiększonej o ustawowe odsetki i koszty postępowania w kwocie 7210,80 HRK (około 968 EUR).

23 W tym samym dniu notariusz wydał nakaz egzekucyjny, którym nakazał Letifico zapłatę dochodzonej wierzytelności w terminie 8 dni. Wniosek o wszczęcie egzekucji i nakaz egzekucyjny zostały doręczone Letifico w dniu 13 lutego 2019 r.

24 Letifico wniosła sprzeciw od tego nakazu w wyznaczonym terminie, kwestionując zarówno podstawę, jak i wysokość dochodzonej wierzytelności.

25 Powziąwszy wątpliwości analogiczne do wątpliwości powziętych w sprawie C-267/19, Trgovački sud u Zagrebu (sąd gospodarczy w Zagrzebiu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z identycznymi pytaniami prejudycjalnymi.

26 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 27 maja 2019 r. sprawy C-267/19 i C-323/19 zostały połączone do celów pisemnego etapu postępowania oraz wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie właściwości Trybunału

27 Aby ustalić, czy Trybunał jest właściwy, by udzielić odpowiedzi na pytania prejudycjalne, należy zbadać, czy sprawy rozpatrywane w postępowaniu głównym wykazują związek z prawem Unii. W tym względzie należy zauważyć, że podobnie jak w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), sąd odsyłający rozpatruje dwa sprzeciwy wobec nakazów egzekucyjnych wydanych przez notariuszy w celu umożliwienia wnioskodawcom odzyskania należności.

28 Jeśli zastosowanie miałoby znaleźć rozporządzenie nr 1215/2012, po zakończeniu takich postępowań w sprawie sprzeciwu co do zasady zostałyby wydane orzeczenia sądowe, które mogłyby zostać uznane i wykonane w innym państwie członkowskim. Element łączący sprawę z prawem Unii, uzasadniający właściwość Trybunału do udzielenia odpowiedzi na pytania przedstawione przez sąd odsyłający, mógłby zatem wynikać z możliwości zastosowania w niniejszej sprawie tego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok z dnia 25 maja 2016 r., Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, pkt 44).

29 W tym względzie należy zauważyć, po pierwsze, że postępowania w przedmiocie odzyskiwania należności, takie jak prowadzone w postępowaniach głównych, należą co do istoty do „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012.

30 Po drugie, w odniesieniu do elementu zewnętrznego, którego wystąpienie stanowi przesłankę stosowania tego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2013 r., Maletic, C-478/12, EU:C:2013:735, pkt 26), należy stwierdzić, że w sprawie C-267/19 dłużnik poddawany egzekucji ma siedzibę w Słowenii. Natomiast w sprawie C-323/19 to spółka wnioskująca o przeprowadzenie egzekucji ma siedzibę w państwie członkowskim innym niż Chorwacja, w tym przypadku na Słowacji, a pozostałe okoliczności sprawy są prima facie związane wyłącznie z terytorium Chorwacji.

31 W związku z tym, nie powołując się formalnie na brak właściwości Trybunału ze względu na brak istnienia elementu zewnętrznego w tej ostatniej sprawie, Komisja zastanawia się nad możliwością zastosowania rozporządzenia nr 1215/2012, w sytuacji gdy tylko osoba wnioskująca o przeprowadzenie egzekucji ma siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwo siedziby sądu.

32 W tym względzie należy zauważyć, że badając międzynarodowy charakter rozpatrywanego stosunku prawnego, Trybunał wielokrotnie odnosił się do „odpowiedniego miejsca zamieszkania stron sporu”, bez względu na rolę odgrywaną przez te strony w postępowaniu (zob. podobnie wyrok z dnia 1 marca 2005 r., Owusu, C-281/02, EU:C:2005:120, pkt 25, 26).

33 O ile rozporządzenie nr 1215/2012, posługując się w motywach 3 i 26 pojęciami, odpowiednio, „spraw mających skutki transgraniczne” i „transgranicznych postępowań sądowych”, nie definiuje ich jednak, o tyle należy zauważyć, że art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.U. 2006, L 399, s. 1) definiuje równoważne pojęcie „sprawy transgranicznej” jako spór, w którym przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce stałego pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie siedziby sądu rozpoznającego sprawę.

34 W oparciu o przywołany przepis Trybunał orzekł, że w związku z tym, iż strona pozwana w ramach postępowania w przedmiocie nakazu zapłaty ma siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie siedziby sądu rozpatrującego sprawę, spór wykazuje charakter transgraniczny i jest w związku z tym objęty zakresem stosowania rozporządzenia nr 1896/2006 (zob. podobnie wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Bondora, C-453/18 i C-494/18, EU:C:2019:1118, pkt 35).

35 Taka wykładnia art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 służy również co do zasady ustaleniu posiadania przez spór charakteru transgranicznego, a co za tym idzie – stwierdzeniu dla celów stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 występowania w sporze elementu zewnętrznego. Ponieważ w rzeczywistości oba te rozporządzenia należą do dziedziny współpracy sądowej w sprawach cywilnych, jako że mają one skutki transgraniczne, należy zharmonizować wykładnię równoważnych pojęć, którymi posłużył się prawodawca Unii.

36 Z powyższego wynika, że rozporządzenie nr 1215/2012 ma zastosowanie w obydwu sprawach stanowiących przedmiot postępowań głównych i stanowi tym samym element łączący te sprawy z prawem Unii.

37 Należy również stwierdzić, że o ile pytania przedstawione przez sąd odsyłający dotyczą częściowo art. 6 ust. 1 EKPC, o tyle przepis ten odpowiada w istocie art. 47 karty, który Trybunał może zbadać z zastrzeżeniem postanowień jej art. 51 ust. 1, to znaczy gdy państwa członkowskie stosują prawo Unii (zob. podobnie postanowienie z dnia 11 kwietnia 2019 r., Hrvatska radiotelevizija, C-657/18, niepublikowane, EU:C:2019:304, pkt 28).

38 W badanej sprawie sąd odsyłający, przed którym wytoczono powództwa objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, zadaje sobie pytanie, czy uregulowanie prawa krajowego upoważniające notariuszy do wydawania nakazów egzekucyjnych w ramach postępowań egzekucyjnych toczonych na podstawie dokumentu autentycznego przed wytoczeniem powództwa przed tym sądem, nie narusza podstawowych zasad prawa Unii, w szczególności zasady niedyskryminacji przewidzianej w art. 18 TFUE oraz prawa do skutecznego środka prawnego przewidzianego w art. 47 karty.

39 W zakresie, w jakim zgodność owego uregulowania prawa krajowego z podstawowymi zasadami prawa Unii ma, zdaniem sądu odsyłającego, wpływ, choćby i pośredni, na kwestię uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych przez ów sąd w postępowaniu w przedmiocie sprzeciwu wobec nakazu egzekucyjnego wydanego przez notariusza, Trybunał jest właściwy do rozpatrzenia pytań prejudycjalnych w świetle art. 47 karty i art. 18 TFUE.

Co do istoty

40 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał musi w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania [zob. wyroki: z dnia 4 września 2014 r., eco cosmetics i Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 i C-120/13, EU:C:2014:2144, pkt 32; a także z dnia 12 grudnia 2019 r., Instituto Nacional de la Seguridad Social (Dodatek emerytalny i rentowy dla matek), C-450/18, EU:C:2019:1075, pkt 25].

41 W celu udzielenia sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi należy zauważyć w odniesieniu do powołania się przez ten sąd na wyrok z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), że sprawa, w której zapadł ten wyrok, dotyczyła rozporządzenia nr 805/2004. Tymczasem w niniejszej sprawie żadna z rozpatrywanych wierzytelności nie jest wierzytelnością „bezsporną" w rozumieniu art. 3 tego rozporządzenia, ponieważ zostały one zakwestionowane przed tym sądem. W związku z tym rozporządzenie nr 805/2004 nie ma zastosowania ratione materiae.

42 Należy w związku z tym rozumieć, że poprzez swoje dwa pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy w sytuacji gdy wydane przez niego orzeczenia są objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, art. 18 TFUE i art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym upoważniającym notariuszy działających w granicach kompetencji powierzonych im w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie dokumentów autentycznych do wydawania nakazów egzekucyjnych, które, jak wynika z wyroku z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), nie mogą być uznawane i wykonywane w innym państwie członkowskim.

43 Co się tyczy zakresu tego ostatniego wyroku, należy na wstępie sprecyzować, że Trybunał orzekł jedynie w przedmiocie nieposiadania statusu sądu przez notariuszy działających w Chorwacji w granicach kompetencji przyznanych im przez ustawę o egzekucji w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie dokumentu autentycznego, a zatem w przedmiocie uznawania i wykonywania na podstawie rozporządzenia nr 1215/2012 nakazów wydawanych w takich postępowaniach, nie kwestionując przy tym specyfiki chorwackiego porządku prawnego w tym zakresie.

44 W tym samym wyroku Trybunał nie wypowiedział się jednak w przedmiocie kompetencji tych notariuszy do wydawania nakazów egzekucyjnych w postępowaniu egzekucyjnym i w żaden sposób nie orzekł, by rozporządzenie nr 1215/2012 zakazywało korzystania z tego rodzaju postępowań.

45 Co się tyczy, w pierwszej kolejności, wykładni art. 18 TFUE, mającego zastosowanie w niniejszej sprawie w braku innych przepisów szczególnych dotyczących niedyskryminacji w ramach rozporządzenia nr 1215/2012, należy przede wszystkim stwierdzić, że ustawa o egzekucji nie ustanawia odmiennego traktowania w oparciu o kryterium przynależności państwowej.

46 Jak wynika bowiem z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, podmiot wnioskujący o wszczęcie egzekucji, niezależnie od tego, czy jest rezydentem Chorwacji, czy nie, oraz niezależnie od tego, czy jest osobą prawną, czy fizyczną, zwraca się do notariusza w celu uzyskania nakazu egzekucyjnego na podstawie dokumentu autentycznego. Wydawane w tym postępowaniu nakazy egzekucyjne nie będą mogły zostać uznane i wykonane w innym państwie członkowskim na podstawie rozporządzenia nr 1215/2012, i to niezależnie od przynależności państwowej stron.

47 Wniosku tego nie podważa poza tym okoliczność, że nakazy wydane przez notariuszy z innych państw członkowskich, wyraźnie uznanych za „sąd" w art. 3 rozporządzenia nr 1215/2012, korzystają z przewidzianego w tym rozporządzeniu systemu uznawania i wykonywania orzeczeń.

48 Kwalifikacja notariuszy w poszczególnych państwach członkowskich pozostaje związana ze specyfiką odnośnych porządków prawnych, ponieważ rozporządzenie nr 1215/2012 nie ma na celu, jak podniosła to również Komisja w swoich uwagach na piśmie, narzucenia określonej organizacji wymiaru sprawiedliwości. W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z motywem 4 wspomnianego rozporządzenia jego celem jest ujednolicenie przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych, tak by zapewnić szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń wydanych w jednym z państw członkowskich (wyrok z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, pkt 50).

49 Co się tyczy wreszcie dyskryminacji odwrotnej, co do której podjął wątpliwości sąd odsyłający, z systemu ustanowionego przez to rozporządzenie wynika, że państwa członkowskie dokonują uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych przez sądy innych państw członkowskich w sprawach cywilnych i handlowych z zastrzeżeniem przestrzegania wymogów ustanowionych w owym rozporządzeniu. W zakresie, w jakim w wyroku z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) Trybunał orzekł, że nakazy egzekucyjne wydawane przez notariuszy w ramach postępowania egzekucyjnego toczonego na podstawie „dokumentu autentycznego" nie są uważane za wydawane przez sąd w rozumieniu rzeczonego rozporządzenia, nakazy te nie mogą zostać zakwalifikowane jako orzeczenia w rozumieniu art. 2 lit. a) owego rozporządzenia i nie mogą zostać na jego podstawie objęte swobodnym przepływem dokumentów, przy czym sytuacja ta nie powoduje dyskryminacji odwrotnej (zob. podobnie postanowienie z dnia 6 listopada 2019 r., EOS Matrix, C-234/19, nieopublikowane, EU:C:2019:986, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

50 Ponadto, jak wynika z uwag przedstawionych przez rząd chorwacki, w chorwackim porządku prawnym istnieją alternatywne środki prawne, a mianowicie sądowe postępowanie w sprawie wydania nakazu zapłaty, mogące zniwelować ewentualne niedogodności wynikające z przyznania notariuszom kompetencji do wydawania nakazów egzekucyjnych w postępowaniach egzekucyjnych. W kwestii tej rząd ten podnosi, że o ile dopuszczalność takiego środka prawnego jest, zgodnie z art. 466 akapit drugi kodeksu postępowania cywilnego, uzależniona od posiania interesu prawnego we wszczęciu takiego postępowania, o tyle w akapicie trzecim tego artykułu ustanowiono domniemanie posiadania takiego interesu, w sytuacji gdy strona pozwana ma miejsce zamieszkania za granicą. Obowiązek kontroli tych aspektów spoczywa na sądzie odsyłającym.

51 Jeżeli chodzi, w drugiej kolejności, o wykładnię art. 47 karty, zdaniem sądu odsyłającego niesporny charakter postępowania egzekucyjnego toczonego na podstawie dokumentu autentycznego przed notariuszem powoduje naruszenie prawa do skutecznego środka prawnego.

52 W kwestii tej należy przypomnieć, że o ile w pkt 58 wyroku z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) Trybunał uznał, że badanie przez notariuszy w Chorwacji wniosków o wydanie nakazu egzekucyjnego na podstawie dokumentu autentycznego nie ma charakteru kontradyktoryjnego, o tyle stwierdził on również, że dostęp do sądu jest gwarantowany, jako że notariusz wykonuje kompetencje powierzone mu w ramach postępowania egzekucyjnego pod kontrolą sędziego, do którego dłużnik może wnieść sprzeciw od wydanego przez notariusza nakazu egzekucyjnego.

53 W związku z tym z niespornego charakteru postępowania egzekucyjnego toczonego na podstawie dokumentu autentycznego – w braku przedstawienia przez sąd odsyłający innych dowodów – nie można wywieść wniosku, że postępowanie to toczy się z naruszeniem art. 47 karty.

54 W świetle powyższych rozważań na przedstawione pytania należy odpowiedzieć, że art. 18 TFUE i art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym upoważniającym notariuszy działających w granicach kompetencji powierzonych im w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie dokumentów autentycznych do wydawania nakazów egzekucyjnych, które, jak wynika z wyroku z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), nie mogą być uznawane i wykonywane w innym państwie członkowskim.

W przedmiocie kosztów

55 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 18 TFUE i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym upoważniającym notariuszy działających w granicach kompetencji powierzonych im w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie dokumentów autentycznych do wydawania nakazów egzekucyjnych, które, jak wynika z wyroku z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), nie mogą być uznawane i wykonywane w innym państwie członkowskim.

Podpisy